

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Krvava obletnica.

18. julija minulega leta so odjeknili prvi strelji vojaške ustaje v španskem Maroku. Kot blisk je šel odmev po vsej Španiji, maroškim upornikom so se naslednje dni pridružile vojaške posadke španskih mest in ni minul mesec, že je zakrvavela vsa Španija — in krvavi do danes iz tisočeri ran. Ob krvavi obletnici je prav in poučno, da se ozremo po vzrokih krvave igre, si na kratko ogledamo sedanji položaj v Španiji in še pogledamo v bližnjo bodočnost, ki se bliža z naglimi koraki povsod tam, kjer sličejo razmere onim Španije pred bratomornim bojem.

Španski narod je velik narod v družini evropskih ljudstev in se lahko ponaša z dolgo vrsto svetih, učenih mož, mož-umetnikov in mož-državnikov. Ne najzadnji med državniki je veliki Španec Donozo Cortes, katerega prištevajo med najboljše ostrovidce razvoja Evrope v 20. stoletju. Že pred stoletjem je v svoji sloveči knjigi „O božji državi“ z ognjevitno besedo bičal gnilobo gospodarskega in družabnega reda Evrope ter opozarjal na strašni razkroj, ki mora slediti, če narodi ne najdejo pravočasno poti iz svoje sebičnosti in malomarnosti. Španija in njene prilike so mu bile za njegove švarilne opomine nazorna šola in le prehitro so se njegove napovedi uresničile, seve najprej v njegovi lastni domovini.

Kakšna je bila Španija pred izbruhom krvave revolucije? Po podatkih bivšega španskega kmetijskega ministra je imelo stotisoč Špancev v posesti 12 milijonov hektarjev španske zemlje, en milijon kmetov je posedoval 6 milijonov hektarjev, dva milijona kmetov nista imela niti trohice svoje posesti, poleg njih sta životarila še dva milijona poljedelskih delavcev. Ob tej čudni razdelitvi posestvi je bil obdelan samo del rodovitne zemlje, od 23 milijonov prebivalstva ste dve petini stradali v službi delavcev-dnevničarjev. Vojna leta so ustvarila industrijski proletarijat. Nevtralna Španija je hotela zaslužiti s prodajo živil in vojnih potrebščin vojskujočim se državam. Z hitro industrializacijo dežele ni šla roko v roki socialna zakonodaja, množica delavstva je bila obsojena v revščino in bedo. Nič boljše od gospodarskih in družabnih niso bile kulturne prilike v državi. Obveznega šolstva v našem smislu v Španiji ni bilo, štiri petine vseh srednjih šol so bile zasebne in so jih vodili redovniki. Cvetel je analfabetizem, v samem Madridu je bilo 40.000 otrok brez vsake šole. In kar je bilo najhujše: med španskim meščanstvom in preprosto množico je zijal strašen, ob izbruhu vojne že nepremostljiv prepad. Ta Španija je dajala dovolj netiva povojnim miselnim zablodam komunizma in fašizma, ki sta postopoma osvajala srca španskega ljudstva, nahajajočega se bodisi v gmotni ali duševni revščini, bodisi v obojni, kralj in za njim republikanske vlade pa so zaman skušali mojstriti razkroj in razdvoj. V juliju minulega leta se je telo španskega naroda razbolelo, začelo krvaveti in krvavi do danes.

Težke, zelo težke so njegove rane po letu vojne. Do tristotisoč Špancev je izgubilo življenje, uničene so milijarde narodnega premoženja, sovraštvo med brati tiči globoko v srcih ljudstva. Katedrale in cerkve leže v razvalinah, tisoče duhovnikov in drugih zaslužnih mož in žena je umrlo mučeniške smrti, domovi znanosti in umetnosti so ali porušeni ali opustošeni, del španske mladine uživa usmiljenje inozemstva. In še ni videti konca strašnega razdejanja! Pač so dobre tri petine zemlje v rokah generala Franca, a z ne-

zmanjšano sreditostjo se vršijo boji naprej. Madrid kljubuje, v Valenciji in Kataloniji se proti nacionalnim četam pripravlja nov odpor. Nič manj razčiščen ni mednarodni položaj okoli Španije. Z neverjetno trdovratnostjo dela Evropa na to, da se bratomorni boj nadaljuje in da žalostna dežela krvavi do izkrvavljenja. Novejša poročila sicer govorijo o zbližanju generala Franca z Anglijo, ki pristaja na angleško zahtevo odstranitve inozemskih prostovoljcev iz svoje armade in na težnjo Anglije po brezpogojno neodvisni Španiji. A moti se, kdor misli, da bo stari svet z Anglijo ali Italijo vred podvzel korak h pomirjenju razpaljenih strasti v Španiji in okoli Španije. Tako se bo moralo zgoditi, da bo general Franco nekoč zavladal državi, obubožani in opustošeni, in narodu, v srdcu obnemoglem, a zato nič manj razdvojenem in razkrojenem.

Kaj uči krvava Španija? Vsako zlo, posebno gospodarsko in družabno, se kaznuje samo. Res so bile španske prilike posebno kričeče in krivične in je tamošnje zlo še posebno hudo. Res je

tudi španska vročekrvnost, iz katere se zamore roditi toliko sovraštvo in tolika trdovratnost. A Španija bi ne smela biti kos evropske celine in španski narod ne član evropske kulturne družine, če naj bi ostala Španija le osamljen, žalosten prizor sredi Evrope. Ali ni tudi izven Španije le preveč gospodarskega in družabnega zla, ob katerem se narodi razdvajajo in razkrajajo v tabora fašistov in komunistov? Ali je drugod manj sebičnosti med poedinci, stanovi in v narodu? Ali je drugod več živega, dejavnega krščanstva, krščanske ljubezni in pravičnosti? Kdo vrže kamen na Španijo?

Mi verujemo v Španijo, kakor verujemo v Rusijo! Verujemo v španski narod svetnikov in mučenikov, učenjakov in umetnikov, da spet vstane po krvavi šoli in povzdigne svoj glas v svarilo staremu, okostenelemu, po sebičnosti razdeljenemu svetu! Tako verujemo v Rusijo Tolstoja, Dostojevskega, Solovjeva! Naroda, krvaveča in trpeča, sta nam že danes klicarja mladega, svežega, dejavnega krščanstva. ro.

Borba velikih okoli Španije.

Seja londonskega odbora za nevmešavanje je bila nadvse poučna. Otvoril jo je Anglež, ki je ponovil nemško-italijanski predlog, naj velesile priznajo generala Franca, ukinejo nadzorstvo na morju ter obdrže samo nadzorstvo na suhem, ter pripomnil, da Anglija te zahteve ne bo izpolnila. Italijan je pri načrtu vztrajal in skušal prepričati, da bi bila španska vojna na ta način najlepše rešena. Silno odločen je bil zastopnik Francije, ki je ogorčen odklonil nemško-italijanski predlog in zagrozil, da Francija takoj odpre svoje meje napram Španiji, čim Italija in Nemčija ne popustite. Sovjetski zastopnik je bil trd ter je očital evropskemu fašizmu, da hoče s Španijo obogateti. Odgovarjal mu je Nemec nič manj trdo ter naprtil dolgotrajnost španske vojne sovjetskemu vmešavanju. Zastopniki malih držav so dregali za sporazumom velikih in končno je obveljal nizozemski predlog, da bo Anglija skušala najti srednjo rešitev. Sedaj poizvedujejo angleški poslaniki po mnenju držav, koncem tedna pa bo Anglija že našla kompromisno rešitev, da ostane vse pri starem. In to bi bilo tokrat tudi najbolje, ker bi očiten prelom z Nemčijo in Italijo lahko postal za Evropo usodepolen. Le Španija bo pri tem krvavela in — izkrvavela.

Konkordat v jugoslovanski skupščini. Na seji konkordatnega odbora beograjske skupščine je min. preds. dr. Stojadinović v daljšem govoru obrazložil vsebino sporazuma z Vatikanom, ki ga ima skupščina potrditi. Povdaril je stremljenje vlade za enakopravnostjo vseh veroizpovedi Jugoslavije, tako da zadobijo lahko vse ostale priznane veroizpovedi iste pravice in ugodnosti, kakoršnih bo deležna katoliška Cerkev s konkordatom. Posebno pozornost je min. predsednik posvetil manjšinski točki konkordata in jo obrazložil na podlagi podatkov apostolske nunciatore, da se s to točko sv. stolica zaveže, da bo v skladu z načeli, ki jih je zmirom zastopala glede uporabe materinščine v dušno-pastirskem verskem pouku in v življenju katoliških organizacij, se zanimala in zavzemala za pravico uporabe narodnega jezika pri jugoslovanskih manjšinah, tudi tedaj, če se v bodoče ne bi sklenili drugi dogovori

o konkordatu. Dr. Stojadinović je zaključno odobritev konkordata toplo priporočal.

Kriza v grški kraljevski družini. Moderno je postalo, da se člani kraljevskih hiš poročajo z meščankami, odkar se je angleški kralj Edvard odpovedal prestolu. Nedavno mu je sledil švedski princ in sedaj hoče tudi grški prestolonaslednik Pavel poročiti hčerko bogatega veleposestnika in trgovca. Pavel je brat kralja Jurija, ki nima otrok. Kralj se z namero ne more sprijazniti, a mu bržkone ne bo preostalo drugega. Po ustavi bodo morali sedaj voliti v Grčiji novega prestolonaslednika. Težava bo v tem, da so domala že vsi principi kraljevske družine poročeni z meščankami.

Koncem avgusta bo v Sinaji pri Bukarešti konferenca Male zveze, kateri pripisujejo veliko važnost, ker bo na dnevnem redu polno vprašanj, tičočih se Male zveze in Podonavja. Z gotove strani poročajo, da bodo na konferenci razpravljali tudi o načrtih gospodarske federacije podonavskih držav. Mala zveza, kateri so že mnogi prerokovali njen kmalošnji konec, bo s predstoječo konferenco dokumentirala svojo moralno silo, katere razne dvostranske pogodbe držav članic z drugimi državami niso mogle zmanjšati.

Samopomoč mehiških katoličano. Še vedno so v Mehiki v veljavi protiverske odredbe, četudi vlada izjavlja, da jih hoče odpraviti. Katoličani so zato začeli s samopomočjo. S silo odpirajo zaprte cerkve in tirjajo nazaj duhovnike in škofo. Tako je na zahtevo ljudstva katedrala v mestu Megales spet odprta in se v njej vrši redna božja služba. Vlada se zahtevam ljudstva ne upa zoperstavljati.

Še cigani so volili svojega kralja. Več tisoč jih je došlo v Varšavo, kjer so vzeli za volitev v najem vojaški stadion. Niso si dolgo belili glavo, tudi strank menda ni bilo, ker je bil enoglasno izvoljen za kralja Jan Kwiek, ki je po poklicu mesar. Seve so cigani svojega kralja tudi kronali in si v te svrhe izposodili gledališko garderobo. Kralja je kronal pravoslavni škof po obredu kronanja ruskih carjev, navzoč je bil pri svečanosti tudi ves varšavski diplomatski zbor in seve kopica — radovednežev. Novi kralj je v svoji prvi izjavi povedal, da pošlje deputacijo k Mussoliniju, naj odstopi v Abesiniji večji kos dežele za ustanovi-

tev ciganskega kraljestva. — Če pomislimo, kako samozavesten in složen je ciganski narod, razkropljen po vsem svetu, potem vse to o kronanju novega kralja ne zveni prav nič smešno.

Boji na vzhodu. 70 km vzhodno od Pekinga je prišlo minuli teden med kitajskimi in japonskimi četami do streljanja. Spopad, pri katerem je bilo nekaj desetih mrtvih, znači, da narašča napetost med Kitajci in Japonci. Kitajci se bojijo, da ne bodo Japonci oddelili še severnega Kitaja in ga pridružili k Mandžuriji in ni izključeno, da bo Japonska pod pretvezo ureditve razdrapanih kitajskih prilik to v doglednem času tudi storila.

Položaj sovjetskih kmetov razviden iz sodnijskih aktov. Vodilna sovjetska lista „Pravda“ in „Izvestija“ sta nedavno poročala o nekem sodnijskem procesu v Odesi, vodenim proti uradnikom-sabotérjem. O teh uradnikih so izpovedali kmetje glasom sodnijskih protokolov tudi tole: Prihajali so k nam ter pod vsemi mogočimi pretvezami konfiscirali vse mogoče, prodajali manjvredno blago, dragoceneje pa ohranjali zase. Svoje poduradnike so prisilili, da so vršili njihovo voljo. Eden uradnikov je v neki noči vsako uro zapored klical kmete neke vasi k sebi ter zahteval od njih denar. Drug uradnik je prihajal med kmete visoko na konju s puško na rami, mučil družine, katerih sinovi so pri sovjetski vojski, brutalno izsiljeval od kmetov denar — vse to z legitimacijo davčnega eksekutorja.

Ostalo v enem stavku. 11. julij, obletnica sporazuma Avstrije z Nemčijo, je bila praznovana predvsem v časopisju. Vladni avstrijski listi, med njimi predvsem „Neuigkeits-Weltblatt“, ugotavljajo, da se pri avstrijskih nar. socialistih sporazum ni povsem obveljavil. — V francoskem mestu Lisieux so imeli evharistični kongres, katerega se je udeležilo nad 300.000 oseb. Sv. očeta je zastopal kardinal Pacelli, katerega so ob prihodu v Pariz nadvse svečano sprejeli. — V Španiji se osredotočujejo bitke okoli Madrida. — Rumunski kralj Karol namerava obiskati Adolfa Hitlerja. — Z angleškim predlogom delitve Palestine v arabski, židovski in še nevtralni del palestinsko prebivalstvo ne simpatizira. — Države prednje Azije, Iran, Irak, Afganistan in Turčija, so sklenile prijateljsko pogodbo. — 3. avgusta imajo židje svoj svetovni kongres v Curihu. — V kitajski provinci Sečuan vlada strašna lakota. 10 milijonov ljudi je brez hrane. Dogodili so se celo slučaji, da ljudje uživajo človeško meso. — Svetovnoznana letalka Earhardtova je na poletu čez ocean izginila in je kljub iskanju niso našli.

Korenina naše rasti.

„Živimo v velikih časih. Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo. Kako strašno se je hudobija razpasla na vseh straneh. Države same jo podpirajo, saj že po šolah uče otroke, da je treba odstraniti vse, kar spominja na Boga. Res, hudobija našega časa je velika. Velik je naš čas, ker dela mučenike. Povsod zahteva od mnogih, da dajo v najhujšem trpljenju življenje za našo vero. Koliko so jih že usmrtili ob najstrašnejših mučenjih, prav kakor v prvih dobah krščanstva. Velik je naš čas tudi po velikih možeh. Imamo papeže, ki so nam v teh dobah dali zanesljive smernice, po katerih se more naše ljudstvo ubraniti pred nastopajočo hudobijo. Hudobija bo še rastla, to vidimo od leta do leta. A ta hudobija nas ne bo ne zapeljala in ne uplašila, marveč se bomo njenemu prodiranju uprli z vso krepostjo...“ To je odlomek iz nagovora sivolasega vladike nadškofa Jegliča, izgovorjenega na nedavnem slovenskem taboru v Celju. Tem veličastnejše so te besede, ker jih je izgovoril največji izmed sinov slovenske matere kot oporoko svojemu slovenskemu narodu. Odjeknejo naj še preko državnih meja v naše koroške doline, kjer tudi biva rod slovenske matere besede, one besede, ki je bila zlata posoda velikemu Jegličevemu duhu!

Rajžaj in odkrivaj po naši slovenski koroški zemlji kamenite spomenike nekdanje vernosti ljudstva po Zili, Rožu, Podjuni in drugod pri nas! Kremenit, jeklen rod, ki je stoletja kljuval viharjem časa, zavračal nekoč napade krvoločnih sinov polumeseca, ob neznosni desetini in tlaki dvignil glavo in spregovoril besedo o pravici, prenašal neštete nepravice narave in zlobnih ljudi. Male cerkvice vrh zelenih hribov, kot skromne kmečke nevestice sredi vasi skriti božji hrami, razkošne božje palače Marijinih domov na Višarjah, v Grabnu, na Žihpoljah, v Podgorjah, v Železni Kapli, ob Božjem grobu, na Lisni in drugod. Še stojijo vsi ti kamniti spomeniki naše vernosti, še jih obdajamo s spoštovanjem, če se ob nedeljah in velikih praznikih zgrinjajo okoli njih množice dobrega, zdravega ljudstva. Kot nekoč so že cerkvice tudi danes visoke šole mladega rodu, spojene z zemljo in vdanega v voljo Njega, ki mu je dodelil ta kos svoje zemlje v posest in za življenje. Tedaj, ko so se narodi okoli njega odevali v razkošje civilizacije in kulture ter prisegali na slavno svojo zgodovino in so vstajale in padale države in je šlo tisočero vojska preko naših tal — tedaj je mladi slovenski narod snival v objemu svoje boguvdanosti in svoje zemlje. In ko je dospela še k njemu vigred, ki so jo drugod nazvali spomlad narodov, je še on, najmlajši med narodi, dvignil glavo in izgovoril po svojem vodji Andreju svojo izpoved: Naša vera in moja materna be-

sesta! In se je začel prebujati v rod, ki se zaveda svoje naloge sredi družine narodov.

Potihnil je grom na frontah svetovne vojne, odvršela so leta krvi in bratomorstva. Slovenski koroški rod sili v svojo kulturno vigred. Slep bi bil, da ne bi videl razvalin naokrog po svetu, ljudstev, razdivjanih po brezbožni strasti, narodov, razpaljenih po samoljubju in sebičnosti. Slep bi bil, da ne bi videl v svetu brutalne sile, ki hoče poveljevati življenju in njegovim zakonom, in da ne bi zrl v bližnji bodočnosti še težjih in še bolj krvavih dni. „Hudobija bo še rastla, to vidimo od leta do leta,“ tako je sedaj i njemu dihljal na uho veliki knez Jeglič in — umrl.

Naj gre naš pogled po dolinah Zile, Drave in nešteti jezer in naj se vprašamo, kako je danes z našo vernostjo. Ali vemo vsi, da je to vprašanje našega gospodarskega in kulturnega obstanka in da je v tem vprašanju zapopadana naša bodočnost? „Naš rod hoče služiti Večnemu!“ je zaprisegel pred leti mlad delavec v službi svojega naroda, za njim je ponovila veličastno zaprisego slovenska koroška mladina, z mladino izpoveduje svojo vernost ves rod. Zavedati se hočemo sedanjih in bodočih težkoč in težav in vedeti, da bo treba zanje cele odpornosti in zrelosti. Naj drugi iščejo rešitve na blodnih potih komunizma in sebičnega nacionalizma, med nami naj še naprej zori seme dobrega spoznanja in zdravega pogleda in dozori kljub temi in tolikem nerazumevanju! Naj naš narod še naprej počiva v naročju Cerkve, od nje varovan in zaščiteno pred zlobo in tugobo sveta! In če treba, naj nekoč postane narod mučnikov in naj doprinese svoje življenje kot žrtev na oltarju svete, nesebične ljubezni!

ko.

DOMAČE NOVICE

1914.

(Nadaljevanje.)

Srbija je odgovorila na ultimatum dunajske vlade popustljivo. Izjavila je, da je pripravljena „izročiti vsakega srbskega podanika ne glede na njegov čin in poklic, če se mu dokaže sodelovanje pri sarajevskem zločinu“ in da objavi izjavo v uradnem listu in povelju. Od nadaljnjih desetero zahtev jih je sedem sprejela v celoti, le pri treh je stavila nekaj pridržkov. Ti so se tikali časopisja in pa sodelovanja avstro-ogrskih odposlancev pri uradovanju v Srbiji. Takojšnja prepoved kakega časopisa je bila namreč po srbski ustavi nemogoča. Zato je vlada obljubila, da bo na prvi skupščinski seji predložila zakon, po katerem bodo časopisni napadi na „teritorialno celokupnost Avstro-Ogrske“ kaznjivi, pri bližnji reviziji ustave se bo omogočila tudi zaplemba takih listov. Na sodelo-

PODLISTEK

Juš Kozak:

Beli mecesen.

(7. nadaljevanje.)

„Lepo se me braniš. Če bi se me bil vselej!“
„Stran! Ven iz moje hiše. Vlačuga!“
Še se je smehljala. „Sram te bodi. Svoji ženi praviš vlačuga!“
„Ti nisi moja žena!“
„Od kdaj pa ne?“
Balant je umolknil in gledal v zid.
„Tukaj, pri tebi ostanem!“ je dejala.
„Ana, Ana, pomagaj. Hudič je z njo, on jo je pripeljal.“
„Sama sem prišla. Moja pravica je, da ostanem tukaj. Naveličala sem se potikanja. Ti imaš prostorno hišo...“
„Križ božji, satan, zakaj me izkušaš? Odpusti mi grehe, ali me pokliči k sebi. Le te sramote ne. Greh nad sabo, greh pri mizi, greh v hiši... prizanesi, prizanesi!“
Spočetka ga je gledala prezirljivo, takoj nato pa je planil v oči tisti čudni, kalni ogenj.
Še preden je Revež mogel ubraniti, je skočena k njemu. Prijela ga je za glavo ter jo obračala k sebi:
„O, le poglej me. Še sem lepa, marsikdo bi me imel rad. Morda me bodo še imeli. Kaj praviš? Malo shujšala sem, kaj ne? Vidiš, to je od lakote,

ko se človek klati po tujih hišah. Nič ne dé, vse se popravi. Ti zver človeška, ali me boš še tepel?“

Revež jo je vlekel nazaj. „Saj je brezumna,“ je pomislil.

Balant je mižal in bil je ves zaripel v obraz. Šepetal je pretrgane besede: „Od... pusti... Reši... Sa... tan!“

„Pusti me,“ je zakričala nad Revežem. „Pusti me, da me vidi, nemara se premisli. Le poglej, Balant, lepa sem!“

Še težkimi rokami jo je pahnil od sebe.
„Ven, ven!“ je prihajalo iz grla.
„Nikamor ne grem!“ Sedla je na klop.
Dolgo časa so vsi molčali. Nihče se ni ganil.
Drug je v drugega upiral oči, le stari v zid.

Počasi je hropel: „Koliko hočeš?“
„Ha, že spet barantaš! Nič ne maram.“
Balant je ponujal. Vedno više.
Katarina je vstala, od jeze je pobledela. „Daj!“ je siknila. „Če bi ostala pri tebi, bi te...“ Ni mogla izpregovoriti. Prestrašila se je.

Balant je slišal njene besede. Tedaj je odprl oči, obenem je zazijal vanjo z odprtimi usti. Pot se mu je zasvetil na čelu. Lica so drhtela. Še dolgo se ni mogel ganiti. Njene besede so postavile smrt predenj.

„Daj!“ je ukazovala, kakor bi se že kesala, kar je rekla.

Odšel je in še vedno prestrašeno strmel vanjo. Poklicala je Reveža in oba sta izginila med vrati.

„Spozabila bi se lahko...“ je šepetala. Revež je molčal. Zase je mislil: „Strašna ženska.“

Pred bajto je čakal Martin.

„Počakaj me!“ je prosil Revež, kateremu je zastal korak. „Tam zadaj boš spala,“ je govoril tiho in vodil žensko v napol podrti skedenj, kjer je izmučena legla na seno.

„S kom si prišel?“ je vprašal Martin, ko se je vrnil.

„Življenje popravljamo,“ je dejal v zadregi.

Ko sta sedela v bajti, se je Martinu zdelo, da je Revež redkobeseden. Kakor bi venomer prisluškval.

„Kaj pa počneš zdaj?“

Tedaj je oživel.

„Mrtvo luč delam!“

„Kaj?“

„Počakaj!“ Izvlekel je izpod gnoja velik kos trohljivega lesa ter upihnil luč. Vlažni les je zažarel v sijaju.

„Ali vidiš?“ se je ves srečen smejal.

Martin je neverno gledal.

„Luč bo! Zdaj premišljam... Posodo že dobim. Steklene cevi... Če bo imela veliko moč, bo svetila... To bo mrtva luč!“

Martin je strmel. „Če bi šlo?“

„Seveda pojde. Le časa nimam. Jutri moram v Prapretno. Stara ženska mi je pripovedovala, da je videla, kako je priletel kamen z neba. Poiščem ga. Morda ga najdem, kamen z neba.“

„Kdaj pojdeš?“

„Jutri! Izpraševal sem, pa so mi tudi drugi potrdili...“

(Dalje sledi.)

vanje avstro-ogrskih uradnikov pri pobijanju protiaustrijske propagande na srbskih tleh je pristala v toliko, „v kolikor se to sklada z načeli mednarodnega zakonskega prava“. Obvezala se je tudi, da bo izvršila sodno preiskavo zoper vse obdolžence, toda odklonila je pri tem kakršnokoli sodelovanje avstro-ogrskih odposlancev, ker bi to značilo „kršitev ustave in kazenskega zakona“. — Končno je Srbija izjavila, da je pripravljena, da se ves spor predloži v razsodbo mednarodnemu razsodišču v Haagu ali pa velesilam.

Par minut pred 6. uro popoldne 28. julija, ko je imel poteči 48urni rok, je Pašič osebno izročil srbski odgovor na avstro-ogrskem poslanstvu. Poslanik baron Giesl se je nahajal pa že v vlaku, ki je imel oditi pol ure kasneje; zato odgovora gotovo ni utegnil dobro prečitati. Ker je bila ob štirih popoldne razglašena splošna mobilizacija, je seveda pričakoval, da odgovor ne bo brezpogojno pritrđen. Grofu Berchtoldu na Dunaju, ki je bil ves zavzet za vojno, se je z odgovorom srbske vlade odvalil kamen od srca. Sedaj mu je šlo še za to, da zadrži druge države od posredovanja toliko časa, da bo vojska mobilizirana in pripravljena za napad. (Prihodnjič konec.)

Wien—Dunaj. (Promocija.) Na dunajski univerzi sta promovirala za doktorja vsega zdravilstva brata Rajko in Štefan Erlach, rodod iz znane Žlosarjeve družine v Dobju pri Ločah nad Baškim jezerom. Mladima doktorjema iskrene čestitke!

Kathreingokel—Jerberg. V nedeljo 11. t. m. smo imeli pri podružnici na Jerbergu slovesno prganje. Naš mični vrh je privabil številno ljudstvo in še mnoge iz mesta, ki so čuli o najnovejših odkritjih v cerkvi. Znani dež. restavrador dr. Walliser je namreč odkril na severni steni v notranjščini cerkve staro fresko-sliko, ki v velikosti 4.50×1.50 m prikazuje Tri kralje, darujoče božičnemu detetu. Slika učinkuje kot velika, slikovita preproga, ki je obnovljena prišla še bolj do veljave. Nastala je bržkone iz roke neznanega umetnika v 14. stoletju, pozneje so jo prebelili in šele slučajno je pripisati, da jo je sedaj strokovnjak odkril. Prenovljena je pravi kras lične cerkvice, vreden, da si ga ogledate še vi.

Keutschach—Hodiše. Začudili so se naši kmetje, ko se je v nedeljo zvečer pojavila na veselici tukajšnje požarne brambe skupina „südmarkinih dijakov in dijakin“ in proizvajala svojo umetnost — narodne nemške plese. To samo po sebi še ne bi bilo tako hudo. Izvedelo pa se je med ljudstvom, da so se fantje in dekleta te skupine naselili kar skupno v nekem skednju naše vasi. Za vzgojo na plesišču se je ljudstvo v svojem zdravem čutu potemtakem samo zahvalilo. — Ob obali našega jezera taboruje poleg „Pfadfinder-jev“ tudi židovska mladina. Tako se torej naše lepo jezero „internacionalizira“.

Glainach—Glinje. Minuli četrtek so na celovškem pokopališču pokopavali 8letnega Makseja Užnika, sinka pridne Smolnikove družine v Ždovljah. Obrede so opravili domači g. župnik Wornig. Ranjki je pred tednom zašel pod kolo tovornega avtomobila, ki mu je zadalo težke notranje poškodbe, katerim je mali v celovški bolnici podlegel. Žalostni družini naše toplo sočutje! — Skupina 25 romarjev iz Glinj in Šmarjete se je nedavno pod vodstvom preč. gg. Trabesinger-ja in Worniga podala na božjo pot na Brezje in Bled. Hoteli si ogledati še Ljubljano so romarji došli k veličastnemu pogrebu nadškofa Jegliča in bili tako priče izredne ljubezni, ki je vezala velikega sina slovenske matere z njegovim ljudstvom. — Drugo pot so si izbrali člani tukajšnjega Heimatkreis-a, ki so nastopali v nekaterih tirolskih plesih na doblaveški otvoritvi nemško-nacionalnega doma.

Mlademu Makseju Užniku v slovo! Slučajno sem ga srečal mladega Zdoveličana Makseja na svoji poti med glinjsko mladino. Ob cesti je hodil, zvedavo me gledal in dahnil boječe „Dober den!“. Koj sva si postala prijatelja in kramlajoče-otroško mi je pripovedoval o mami in ateju in o gospodu „fajmoštru“ in še, da bi rad slovensko knjigo, iz katere bi bral in se učil in postal velik mož. Nikdar prej nisem mogel tako nazorno razbrati vso tiho, prtajeno bol naše dece, ki na svojih šolskih klopah še ni čula tople besede o spoštovanju matere govorice in se ji zdi svet zato tako hladen in tuj. Pa me je mali Maksej pred razhodom prijel za

roko, da sva šla k gospodični Angeli po knjigo, domače pisano in lepo slikano, otroška usteca pa so šepetala: Buh vonej! — Danes razbiram na uredniški mizi iz poročila nenadno smrt mladega svojega prijatelja. Naj mu velja še moj: Srečno! Urednik.

Zell—Sele. Tukajšnja Marijina družba je praznovala letos 20letnico svojega obstanka in je v ta namen dne 20. junija priredila v farnem domu slavnost, združeno z deklamacijami ter z dvema zanimivima in v srce segajočima govoroma č. g. voditelja in ene družbenice. V ponedeljek pa smo obhajali ob enem z našim g. župnikom ob asistenci več duhovnih sobratov 50letnico rojstva našega dušnega pastirja. Proslava se je vršila samo cerkveno. — Na planini „Javornik“ je nek pes raztrgal več ovac in napravil s tem prizadetim gospodarjem večjo nepotrebno škodo. Upa se, da bo lastnika psa mogoče izslediti in se bo istega pritegnilo v plačilo škode. — Naše Urhovo žegnanje pa smo letos opravili kot že dolgo ne. Stari ljudje ne pomnijo, da bi bilo v Selah popoldne tega dne toliko ljudi, kot jih je bilo na žegnanje, razun leta 1926, ko se je delala cesta v Sele. V dveh tukajšnjih gostilnah se je popilo 39 sodčkov piva, katerega bi se prodalo še več, ako bi ga gostilničarja imela na razpolago. Največ gostov je bilo iz Borovlj, kateri Urhovo žegnanje v Selah najbolj čislajo. To torej kaže, da je kriza v glavnem že ponehala.

Čir so dovje rajde. (Ludmannsdorf—Bilčovs.) Čas beži in z njim se vrstijo dogodki, da jih človek komaj dohaja. Tudi pri nas v naši župniji se dogodi marsikaj, a kaj ko ni časa, da bi vse sproti poročali. Zato pa danes več. Dne 12. junija je ob 5. uri zjutraj izbruhnil požar pri pd. Čeburu v Pugradu in vpepelil hišo in skedenj. V veliki nevarnosti je bila cela vas, k sreči pa ni bilo vetra. Vzrok požara še ni pojasnjen. — Posestnik Filip Mikl, p. d. Vrednjak v Bilčovsu se je v tuk. farni cerkvi poročil z gospodično Terezijo Vanžov. Želimo jima mnogo sreče v novem stanu. — Pa tudi bela žena posega v naše vrste. P. d. Peželjnovi družini v Kajzazah je ugrabila skrbno mater. Rajna je dolgo voljno trpela na bolniški postelji, a tudi življenje prej ji ni bilo rožnato. Upamo, da je našla nad zvezdami boljši dom in plačilo za svoje trpljenje. — Žitna polja kažejo pri nas zelo dobro in je upati, da bo letina boljša od lani. Čebelarji pa se ne hvalijo preveč in jim ostaja edino upanje še na ajdo. — Občinske doklade so se zvišale od 80 na 90%, kar sicer ni visoka mera, a jo v današnji stiski tudi komaj plačamo. Tukajšnji posestniki letos prodajajo precej stavbenega lesa. Če bi se le cena nekoliko dvignila, a navadno je tako, da raste počasi, pade pa hitro.

Drobiž. V slavonskem Osijeku so bili v mestni svet imenovani 3 švabski Nemci. — Vojvoda Windsorski je obiskal v zadnjih tednih Dobrač in Ojsternik, v soboto pa je prisostvoval gledališki predstavi v Celovcu. — Na Košutniku se je smrtno ponesrečil dijak Karl Kuess iz Št. Ruperta pri Celovcu. Njegovega tovariša so komaj rešili. — 9. julija so vlomili v dež. muzej v Celovcu ter odnesli dragocenosti v vrednosti nad 10.000 S. — Glavni urednik lista „Kärntner Tagblatt“ msgr. Paulitsch je nevarno zbolel in so ga morali operirati. — Plesi k vojaškim koračnicam so prepovedani. — V grabštanski farni cerkvi je praznoval srebrno poroko grof Czernin in njegova soproga. Cerkevne obrede je izvršil prevz. knezoškof dr. Hefter. — Sedlar Jernej Hutman iz Grebinja je bil vsled nepredvidne vožnje z avtom obsojen na 3 mesece pogojno. — Celovski mesarji so vsled naraščajočega izvoza klavne živine zvišali cene za meso za 20 g. — Pogorela je Kopsnikova kajža v Bilštanju pri Galiciji. — Na Malem Obirju je treščila z neke skale kobilica posestnika Stečnika z Apač, vredna 1000 S. — Cigan Held, ki je umoril Elizabeto Urschej, je dobil 7 let težkega zapora. — Toča je pobila poljske sadeže ubogim kmetom v Šmartnu pri Rožeku. Komaj za kruh še bo.

Inserirajte
v „Koroškem Slovencu“!

NAŠA PROSVETA

Odri — srce prosvete.

Smo na tem, da postopamo izboljšamo naše igranje. Že so v zadnjih letih nekatera društva segla po igrah, ki odgovarjajo naši dobi in njenim zahtevam. Na več odrih smo videli Meškov božični misterij „Henrik, gobavi vitez“, Globašani so ponovno podajali „Pasijon“. Škocijanarji se opogumili do „Slehnika“, Radišani do „Jezičnega dohtarja“, Kapelčani so mojstrsko izvedli „Igro o dobroti“, visoko pod Sinjo planino na Krčanjah so fantje in dekleta igrali starodavne „Tri kralje“. Šentjakobčani spet so se postavili z „Miklovo Zalo“ in pustno „Leseno pečjo“, vrli pliberški fantje pa so kar sredi Nonče vasi igrali globoko igro „Anima“. In še bi našli lahko druge odre, ki niso nič zaostajali za navedenimi. To znači, da se plehko odersko blago umika igram verskega in resnično narodnega duha. Tako postajajo naši odri spet srce naše prosvete na Koroškem.

Danes ni naš namen, da bi razpravljali o potrebi obnovitve in prenovitve našega igranja. Storili smo to že prej in ob dani priliki hočemo naša društva spet in spet opozarjati na to, naj posvečajo odrom in igranju, ki izčrpa pretežni del našega prosvetnega udejstvovanja, največjo pozornost in naj se nikar več ne zadovoljujejo z igranjem „tjavendan“. Voditelje naših odrov in društvene odbornike hočemo danes na kratko seznaniti z dvema pomočnikoma, brez katerih ne pridemo do prave in zdrave smotrnosti na naših odrih. Ta dva pomočnika sta mesečnik „Ljudski oder“ in nedavno izšla knjižica „Igrski vodja“.

Vsaka dobra stvar rabi časa, da se uveljavi in dokaže svojo koristnost. Tako je tudi z „Ljudskim odrom“, glasilom odrov Prosvetne zveze v Ljubljani. Nekam nezaupljivo so ga izprva gledali tudi v Sloveniji in treba je bilo cele požrtvovalnosti in tudi dobre vere njegovih mladih sodelavcev, da se je uveljavil. Danes je „Ljudski oder“ glasnik novega igranja na slovenskih odrih. Za nas, ki živimo v posebnih prilikah, bodo morda mnoge njegove pobude in nasveti prezgodnji, še več njegovega bogatega gradiva pa izpolnjuje vrzel, ki jo je med nami tako zelo čutili. O vsem, kar se tiče igranja in odra, piše, podaja načelne smernice igranja, priporoča dobre ljudske igre, objavlja gradivo za različne proslave, razpravlja o govorskem zboru, bavi se s tehničnimi vprašanji odrov, posveča pozornost starodavnim narodnim običajem i. dr. Najdragocenejše na njem je, da skuša odre in igranje prilagoditi zahtevam cerkvenega leta, ki živi po svojih časih in veličastnih prilikah tudi med nami neprimerno močnejše kot pa praznote navadnega leta. S tem „Ljudski oder“ v polni meri ustreza težnji, naj se prosveta prerodi iz verskega doživljanja in prerajena spet zajame ves rod v vsem njegovem hotenju in življenju. („Ljudski oder“ in štiri knjige z najmanj štirimi igrami stane za Avstrijo letno 10 S in se naročuje v Ljubljani, Zarnikova 16-pritličje.)

„Igrski vodja“ je delo mladega slovenskega kaplana, vsega vnetega za farno družino in farne prireditve. Knjiga je v igrski literaturi pravi dogodek in bo postala tudi za voditelje naših odrov kmalu neobhodno potrebna. Njena posebnost je, da vidi razvoj, ki ga moramo doživeti tudi mi na Koroškem v doglednem času, pred seboj in mu skuša zadostiti. Knjiga razmotriva uvodno o osnovah igrskega vodstva, razčlenja naloge režiserjev do zadnjih potankosti, v praktičnem delu pa zgrabi vse podrobnosti igrskega vodstva, igranja in odra. Pravi igrski katekizem za naša društva torej! (Naroča se pri avtorju: Petančič Davorin, kaplan, Vojnik pri Celju, in stane 5 S.)

V zaključni okrožnici letošnje prosvetne sezone smo zapisali, naj bi odgovorni voditelji naših prosvetnih organizacij posvetili nekatere urice poletnega odmora pripravi jesenske sezone. Z današnjim namigom naj jih še napotimo, kako se dobro pripravijo za novo delo.

Bleiburg—Pliberk. (Iz prosvetnega življenja.) Sedaj, v vročem poletju, prosvetno življenje nekoliko počiva. Naš fant, dekle sta zaposlena, da pomagata spraviti pridelke obložene mize narave. Od zore do mraka, v rosno poletno jutro, čez

sončni dan v tihi večer, se vrši delo, brez odmora, na travniku, njivi. Agri-kultura, delo na travniku, polju, gozdu, hlevu je veliko in častno, ker prideluje kruh, a animi-klutura, delo za oblikovanje duše, srčno izobrazbo in duha je polje našega prosvetnega dela, ki je enako važno, kajti človek ne živi samo ob kruhu, čeprav kruh je glavno. Naj sledi kratko poročilo o prosvetnem delu pliberskega prosvetnega društva od božiča sem. Dne 6. jan. 1937 so fantje igrali „Volga“. Igra ni ostala brez vtisa. — V nedeljo 10. jan. je predaval v ožjem krogu svojih prijateljev g. akademik Tone Jelen o narodu in narodnosti. Bila je to prva prosvetna ura in lahko trdimo, da je bilo predavanje jako dobro zamišljeno in razumljivo podano, na katero je sledil živahen razgovor. Vemo, da nam bo Tone še večkrat kaj učenega v poljudni obliki povedal in nas veseli, da je naše doline sin. — 31. jan. je bila druga prosvetna ura in je predaval g. tajnik Prosvetne zveze o temi: družabni red. Udeležba je bila tokrat odlična in je g. predavatelj svojo nelahko nalogo izvršil v splošno zadovoljnost vseh in kar moramo potrditi, bilo je objektivno. — 14. februarja smo pa imeli ob enako številni udeležbi v svoji sredi govornika-jubilanta č. msgr. Podgorca, 70letnika, ki smo mu tudi čestitali. Z mladeniškim elanom je predaval o snovi: cerkev in država. Ljudje se niso naveličali poslušati njegovega referata. — Žal, da se ni obsolviralo ostalih dvoje predavanj, ki sta bila v načrtu, o zgodovini slovenskega naroda in slovenski besedi. Upamo, da prideta v prihodnji sezoni na vrsto! Govornika, če to bereta, pripravita se! — Medtem pa je gdč. Milka Hartman posvečala svoj idealni trud in napor dekletom v 6tedenskem gospodinjstvem tečaju pri g. Kuhleju v Pliberku. Kaj se je vse tam delalo, vejo tihi opazovalci, tečajnice in gdč. Milka sama. Višek je bila zaključna prireditev dne 28. febr. Narod je s svojo ogromno udeležbo pokazal ves interes za tovrstno delo. Popoldanski spored je bil tako pester, da se v kratkem ne da opisati. Omenimo samo še, da so dekleta-tečajnice imele meseca maja lep, poučen izlet. — Prav poseben dogodek je bil obisk rojakov iz Roža, šentjakobskih igralcev in igralcev „Miklove Zale“, dne 6. junija. Navdušenje za prihod igralcev in igralcev iz domovine Miklove Zale je bilo velikansko. Zato je bila udeležba lepa. Nad petsto ljudi se je zbralo, da pozdravi drage goste in prisostvuje igri. Reči moramo, uspeh je bil popoln. Igralci so igrali dobro, naravno, neprisiljeno. Gledalci so se potopili v tiste davne čase, kakor bi jih doživljali zares. Po prireditvi se je razvilo prosto, neprisiljeno družabno življenje, sestre in bratje med sestrami in brati. Pozno v lepo pomladansko noč se je glasila slovenska pesem.

Na gore! Veselo je opazati posebno med našo moško mladino, da jo vrhovi naših gora mikajo z vsakim letom bolj. To je dober, zdrav znak! — Iz Podjune nam pišejo, da jo hočejo h polprazniku sv. Ane dne 26. julija mahitati na vrh svoje starodavne, sive Pece. — Rožani, Vi pa izberite za ta nadvse pripravi čas vrh Obirja ali Stola! Ne branite se sonca in planinskega zraka!

GOSPODARSKI VESTNIK

Pripravljanje komposta.

Če smo v zadnji številki že govorili o umetnem gnoju, naj spregovorimo danes nekaj o kompostu. Tudi to ime je med nami še precej neznano. Nek hudomušnež trdi, da je pripravljanje komposta na kaki kmetiji najboljši znak, da živi v dotični družini absolvent ali absolventka kmetijske oz. gospodinjstve šole. Seve pa ni za pripravljanje komposta potrebno znanje enoletne strokovne šole, marveč zadostuje le kratek, a izdaten pouk in še nekoliko dobre volje.

Kompost je gnojilo. Pripravljamo ga iz odpadkov, ki so vsak zase brez vrednosti in za gospodarstvo izgubljeni. Te odpadke skrbno zbiramo in z njimi pravilno ravnamo. Tako nastane iz njih izvrstno gnojilo, ki vsebuje razne hranilne snovi. Na kompostni kup spadajo razni ostanki iz kleti in shramb, smeti iz gospodarskih in stanovanjskih prostorov, pepel, listje, plevel, krompirjevka, lesni pepel, razni kuhinjski odpadki, pokvarjena krmila,

blato iz obcestnih jam, odpadki iz apnenic, saje, gnoj iz stranišč in greznic, listje, trava i dr. Mnogo je snovi, iz katerih se da napraviti dober kompost. Na kompost spada sploh vse, kar v doglednem času stohni. Čim drobnejše sočnejše je, tem hitreje razpada. Na kompost ne spadajo seveda črepinje, kosi lesa, odcvetel plevel i. dr.

Prostor za kompost mora biti raven, varen pred vetrom in izpirajočo vodo in kolikor mogoče zasenčen. Kompostu dajmo za podlago cestno blato in blato iz jarkov. Kompostni kup naj bo visok približno en meter. Vse odpadke razgrnimo po cellem kupu, plast za plastjo. Vmes pa moramo dati nekaj žganega apna, da se kompost hitreje razkaja. Vsaj dvakrat do trikrat v letu moramo kup premetati, pri čemer ga režemo oz. kopljemo od vrha do tal, da se vse plasti različnih odpadkov med seboj kolikor mogoče zmešajo. Ne pustimo, da bi kompost prerasel plevel, dobro pa je, če na njem sadimo buče in kumare. Te rastline kup obsenčijo in ga varujejo, da se ne more izsušiti. Po treh letih je kompost najbolj uporaben. Zato imajo umni gospodarji tri kupe komposta, svežega letošnjega, enoletnega in dvoletnega.

To je torej vsa učenost. Najvažnejša pri njej pa je — dobra volja in razumevanje potreb matere zemlje.

Ob nevihtah, blisku in streli. Star narodni pregovor pravi: „Ogibaj se hrasta, topole se boj, pred smrekami beži, pod bukvjo postoj! Izkušnja, skrita v tem pregovoru, odgovarja tudi ugotovitvam vede. Skorja hrastova je robata, istotako skorja topole, zato ostane ob dežju dalje časa suha in je bolj privlačna za strelo. Drevje z gladko skorjo pa vsak dež hitro napravi mokro in mokrota varuje drevo pred strelo. Prirodoslovci delijo drevesa z ozirom na nevarnost strele v tri vrste. Najrajši udari strela v brest, vrbo, jelšo, hrast, topol, akacijo in hruške. Manj nevarno je bivanje pod jablano, češnjo, orehom, kostanjem in lipo. Najbolj varne so pred bliskom bukev, javor in jerebika. Menda nikdar pa še ni udarila strela v gaber. Nadalje je pripomniti, da udari strela najrajši v drevesa na samem in v ona, ki štrle visoko v zrak.

Jesensko pogozdovanje je sicer slabši od vigradenega, vendar je vsled manjše zaposlenosti pripravnije. V jeseni najboljše pogozdujemo osojne prostore, goljave in poseke. Mecen je za jesenski sadež pripravnejši kakor smreka ali borovec. Na prisojnih mestih pa naj se pogozduje vigradi, ker je jesenski mraz mladikam zelo škodljiv. Sadike spomladanske sadike pa se do zime ukoreninijo tako, da jih srez ne more več dvigniti. Zato sadite na osojnih mestih v jeseni, na prisojnih pa v vigradi.

Skrivnost bolgarskih vrtnarjev. V bližini Celovca prideluje več bolgarskih vrtnarjev zelenjad. Brez posebnega gnojenja in škropljenja pridelujejo izborne sadeže, da se jim čudijo celovške gospodinje. Kje tiči njihova skrivnost? Do korenin imajo napeljan cel sistem malih vodnih jarkov, po katerih se pretaka gnojna vlaga neposredno v zemlji, iz katere črpajo rastline svoj hranilni sok. Tovrstno gnojenje in škropljenje je seve mnogo bolj izdatno od onega na površju, zahteva pa od vrtnarjev tudi večje skrbi in več dela.

Državljanstvo nezakonskih otrok. Državljanstvo se ravna po očetu oz. možu. Nezakonski otroci, mlajši od 21 let, sledijo glede državljanstva, njegove pridobitve ali izgube, nezakonski materi. Če postane nezakonska mati z omočitvijo tuja državljanica, se spremeni tudi državljanstvo njenega še ne 21 let starega nezakonskega otroka. Ko otrok doseže 21 let, sme sam zaprositi za drugo državljanstvo.

Velikovški trg minulega tedna: Na živinski trg so prignali 2 bika, 5 pitanih volov, 1 mladega vola, 27 krav, 5 telic, 48 plemenskih prašičev. Cene se v primeri z onimi zadnjih tednov niso spremenile. — Blagovni trg: Pšenica (100 kg) 42, rž 32, oves 28, proso 23, konoplja 34, ječmen 35, koruza 24, ajda 25, krompir 15 šil., jajca 11 g, stare kokoši 2—3, mlade 1.50—3.00, sirovo maslo 2.80—3.60 S za kg.

ZANIMIVOSTI

60letnica gramofona Gramofon je izumil Francoz Charles Gros, ko je leta 1877 predložil svoj patent pariški akademiji znanosti. Za njim je Edison prvi konstruiral gramofon za praktično uporabo. — Prvotni gramofoni so bili sila neokorni zaboji in vrhutega zelo dragi. Kot je že v tehniki, pa so zelo kmalu izpopolnili in pocenili, da so nastopili zmoglavno pot po svetu. Konkurenca jim je nastala z radiom. V tej tekmi je prišlo do nekakega sporazuma kombiniranih radio-gramofonov, ki pa gre na škodo gramofona.

Zanimiva razstava je bila otvorjena v Londonu. Minulo je namreč sto let, odkar so v Angliji uvedene poročne matrike. Pred letom 1837 so se vršile poroke na prav romantičen način. Mladi ljudje, ki so se hoteli poročiti, so se shajali na takozvanem ženitvenem trgu, kamor so došli poročni uradniki ter izvedli popisovanje novoporočencev. Hkrati so izstavljali poročne listine ter mladim zakoncem izrekli voščila in navodila oblasti.

Orehovega lesa primanjkuje. Na lesnih tržiščih je orehov les močno povpraševan in se dobijo zanj sijajne cene. Ta pojav razlagajo mnogi, da gremo nasproti vojni. Iz orehovega lesa namreč izdelujejo kopita za puške. Noben drug les se ne da tako dobro uporabiti za ta namen, kakor orehov. V nekaterih državah naravnost roparsko gospodarijo z orehom in se vlade bavijo z načrti, da bi orehe zaščitile. Sicer bi se znalo pripetiti, da zmanjka v svetu miroljubnega oreha.

Sveža jajca! Mlad mož je začel trgovati z jajci. Nekoč naroči zaboj svežih jajc in najde pri odpiranju na enem jajcu napis: „Srčno ljubljeni! Dvajset let sem stara, zlatolasa in modrooka ter vselega srca. Rada bi enakega moža. Če ti ugajam in ugajaš ti meni, bi se poročila. Moj naslov...“ Mladi trgovec napiše navdušen nad originalnim ženitovanjskim oglasom goreče pismo na navedeni naslov. Čez teden dni sprejme odgovor: „Sem žalibog že štiri leta poročena in imam dva srčkana otroka...“ Od tistih dob ni več kupoval „svežih jajc“.

Prvič na morju. Radišan je prvič zašel na Jadran. V svojem navdušenju poprosi ribiča, naj mu nabaše v steklenico morja, da ga pokaže na povratku radovednim sosedom. Za to mu je dal denar. Proti večeru se vrli korenjak še enkrat poda k morju. Bila je baš oseka in gladina je bila znatno nižja ko dopoldne. Pa pravi možina ribiču: „Danes ste pa že veliko morja prodali.“

Zakaj ženske ne služijo pri vojakih. „Atek, zakaj mamica ni bila pri vojaki?“ vpraša poredni Mihec svojega očeta. — „Saj bi morda bila, pa vojaki morajo ubogati.“

Listnica uredništva. Č. K. J. Priobčitev bi nam bila resnično neprijetna; zato rajši izpustimo. — G. K. A. Vaše poročilo smo oddali pristojnemu mestu v informacijo. — G. R. J. Je za krajevni dopis neprimerno, zato shranimo v našem arhivu. — G. S. J. Predlagaš, naj bi nemškemu nacionalizmu na Koroškem za njegove zasluge za nas koroške Slovence postavili spomenik. V jedru imaš prav in je to čudež naše kulturne rasti in odpornosti. Sicer pa bi ta spomenik bržkone razbili. — G. A. F. Odkod točne informacije jugoslovanskega časopisja o delu nemško-nacionalnih krogov, vprašuješ. Vsak večji dnevnik ima svoje urednike in sotrudnike v vseh glavnih mestih sosednjih držav. — G. M. K. Ja! Vprašanje nezavednih rojakov je danes aktualni slovenski problem v deželi. Morda se je pred desetletji to grešilo tudi med nami. — G. F. P. Izleti niso prepovedani. — G. I. P. Smo izročili gospodarskemu izvedencu, naj Vam odgovori. — Rož. Poročilce o „tenplu“ zaenkrat odložimo. Pozdrav! — Janko M. Kdo bi zaustavil sile mladega, v zdravju kipečega naroda, dokler veruje v svojega Stvarnika in vase?! — Mirko. Ženi se, ženi!

Molzec za 15 krav se sprejme. Oskrbovati ima s pomočnikom 28 glav živine. Prijave pri „Kmečki zvezi“.